

Åmli kommune

Kontrollutvalgets årsmelding 2017

Temark

Agder og Telemark
Kontrollutvalgssekretariat IKS

1. INNLEDNING

Kontrollutvalget avgir med dette en samlet årsmelding for 2017. Denne skal gi et bilde av utvalgets formelle rolle, instruks, forholdet til revisjonen og sekretariatet og de viktigste saker som er behandlet i året med kommentar. Kontrollutvalget avgir hvert år uttalelse til kommuneregnskapet, adressert til kommunestyret. Etter forskrift for kontrollutvalg, skal kontrollutvalget årlig rapportere om resultatet av gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroll. Bestemmelsen må ses i sammenheng med vedtatte planer og presenteres på denne måten for året 2017.

2. KONTROLLUTVALGETS SAMMENSETNING

Kontrollutvalget velges av kommunestyret og skal på vegne av kommunestyret føre det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen. Alle kommuner og fylkeskommuner er pliktig til å velge et kontrollutvalg. Kommunestyret kan foreta nyvalg av kontrollutvalgets medlemmer i valgperioden, men da må hele utvalget velges på nytt. Regler for valg av medlemmer til kontrollutvalget er fastsatt i egen forskrift. Det er strenge begrensninger i hvem som er valgbare til utvalget. Sist kommunevalg førte til at det ble valgt nye medlemmer i kontrollutvalget fra oktober 2015. I tillegg vedtok kommunestyret i forbindelse med kommunevalget å utvide utvalget fra tre til fem medlemmer.

Medlemmer og varamedlemmer (2017):

Medlemmer	Varamedlemmer
Tobias Wessel-Hansen Tangen (H), leder	Felles varaliste: 1. Olav Riisland 2. Audun B. Sandhaug 3. Siv Annie Dale 4. Heidi Halvorsen
Angrim Flaten (AP), nestleder	
Rakel Birkeli Søraker (SP), medlem	
Turid E. Haugstøyl (H), medlem	
Ole Martin Retterholt (FRP), medlem	

Rakel Birkeli Søraker (SP) er innvilget permisjon fra politiske verv i perioden fra 01.08.16 til 31.07.17. Olav Riisland (KRF) møter som fast medlem i permisjonsperioden.

Kommuneloven krever at minst ett av medlemmene skal velges blant kommunestyrets medlemmer. Departementet har tolket det slik at dette gjelder valg ved kommunestyrets konstituering.

3. RAMMER FOR KONTROLLUTVALGETS ARBEID

Etter Kommune-lovens § 77 er kommunestyret pålagt å opprette et eget kontrollutvalg som skal forestå det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltning og de folkevalgte organ som kommunestyret har opprettet. Tilsynet og kontrollen skjer på vegne av kommunestyret. Kommune-lovens § 77 slår fast:

” Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.”

Kontrollutvalgets oppgaver er i utgangspunktet gitt i kommune-loven § 77, og i forskrift om kontrollutvalg av 15.06.2004, men kommunestyret kan konkret be utvalget utføre særskilte tilsynsoppgaver på sine vegne. Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Kontrollutvalget skal ifølge kommune-loven sørge for mange oppgaver som vi vil komme nærmere inn på senere.

4. OPPLÆRING OG KURS

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. Endret regelverk gjør det nødvendig å legge til rette for opplæring og kursvirksomhet for alle medlemmer av kontrollutvalget. Kunnskap om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk er nødvendig for å utføre de oppgaver som fremgår av lov og forskrift. Slik opplæring og kursvirksomhet kan skje lokalt (høst og vårkonferanse i regi av Temark) eller gjennom sentrale tilbud. Kontrollutvalget inviteres blant annet årlig til landskonferansen for kontrollutvalg i regi av Norges kommunerevisorforbund (NKRF) og fagkonferansen i regi av Forum for kontroll og tilsyn (FKT). Disse samlingene er viktige for å tilføre kontrollutvalgets medlemmer ny kunnskap, og det er en arena der kontrollutvalgs medlemmer fra hele landet møtes og drøfter saker og arbeidsmetoder. Agder og Telemark kontrollutvalgs sekretariat IKS (Temark) arrangerte i 2017 to konferanser (høst- og vårkonferanse) som kontrollutvalgets medlemmer har deltatt på.

Hensikten med denne opplæringsdagen har vært å bidra til å øke og utvikle nye og erfarne kontrollutvalgsmedlemmer sin kompetanse om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk, samt en innføring i revisjonens og sekretariatets rolle og oppgaver.

5. SEKRETARIAT

Kontrollutvalget får sekretariatsbistand fra Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark). Kommunen ble medeier av Temark fra 01.07.14 i forbindelse med etableringen av sekretariatet i Agder. Med oppdrag for 34 kommuner i Vest-Agder, Aust-Agder og Telemark er Temark landets største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet har syv ansatte og fast sekretær for kontrollutvalget er Alexander Etsy Jensen.

Sekretariatet skriver saksframstillinger, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, samt vedtaksoppfølging. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjonsselskap, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

6. REVISJON

Kommunen er medeier i, og har avtale om levering av revisjonstjenester fra Aust-Agder revisjon IKS. Selskapet leverer revisjonstjenester til ti kommuner og Aust-Agder fylkeskommune. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for kommunen. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er Ketil Raknes og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er Kristian Fjellheim Bakke. Hovedrevisor for Åmli er Øyvind Nilsen.

7. ØKONOMI

For å utøve sin funksjon på en god måte har kontrollutvalget lagt vekt på å be kommunestyret om økonomiske rammer som muliggjør den aktiviteten som det legges opp til i møte- og arbeidsplanen. Kontrollutvalget er i henhold til kommuneloven pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen.

Regnskapstallene for den samlede kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen fremkommer av kommunens samlede årsregnskap. Under følger budsjett- og regnskapstall for 2017.

Beskrivelse	Budsjett 2017	Regnskap 2017
Lønn	15 000	8 162
Møtegodtgjørelse	8 000	10 400
Tapt arb. Fortjeneste	15 000	10 778
Arb. Giver avg.	4 000	2 244
Tidsskrift	-	-
Kurs og opplæring	50 000	6 000
Kjøregodtgjørelse	2 500	-
Kjøp fra IKS		
a. Revisjon (revisjonshonorar, møtedeltagelse og forberedelse)	280 000	280 000
b. Sekretariat	81 000	80 800
c. Selskapskontroll	37 500	37 500
Totalutgifter	493 000	400 065

Kommentar til budsjett- og regnskapstallene for 2017:

I forbindelse med innhenting av regnskapstallene for 2017 fremkom det at det har vært et avvik på kr. 13 000 mellom den budsjettrammen kontrollutvalget innstilte til kommunestyret og den totalrammen som kommunestyret faktisk har vedtatt. Kommunestyret har ikke gjort om på totalrammen, og feilen ligger hos administrasjonen. Det minnes om at det kun er kommunestyret som har anledning til å foreta justeringer knyttet til kontrollutvalgets budsjett.

Regnskapet for Åmli kontrollutvalg er en integrert del av regnskapet til Åmli kommune. Kontroll, tilsyn og revisjon i Åmli kommune hadde totalt et mindreforbruk på ca. kr. 93 000 i 2017. Dette består av både mer- og mindreforbruk på de enkelte postene og kan forklares som følger:

- Når det gjelder postene som knytter seg til godtgjørelse, lønn, tapt arbeidsfortjeneste og arbeidsgiveravgift ser vi at det samlet sett er et mindreforbruk på drøye kr. 10 000. Det er alltid vanskelig å treffe eksakt på budsjett for disse postene da det avhenger av en rekke variable faktorer som utvalgets aktivitetsnivå og hvor mange som gjør krav på tapt arbeidsfortjeneste.
- Regnskapsoversikten viser at det er kun benyttet en liten del av potten som er avsatt til kurs og opplæring.
- Det er ikke noen som har kommet med krav om kjøregodtgjørelse i 2017.

8. KONTROLLUTVALGETS ARBEID – MØTER OG SAKER

Kontrollutvalget har i 2017 avholdt 5 møter og behandlet 35 saker.

Aktiviteten i kontrollutvalget og omfanget av saker har vært stigende de siste årene, dette har medført at kontrollutvalget besluttet i forbindelse med behandling av budsjett for 2018 å gå fra fire til fem møter (sak 22/17).

Stortinget har vedtatt å oppheve kommuneloven § 77 nr. 8. Det innebærer at kontrollutvalget i likhet med andre folkevalgte organ som hovedregel skal holde åpne møter. Lovendringen trådte i kraft fra 01.07.2013.

Sakskart, saksdokumenter og protokoller legges løpende ut på kommunens og sekretariatets hjemmeside (www.temark.no).

Utvalget ønsker å ha oppdatert informasjon om kommunens virksomhet, og samtidig gjøre egen funksjon mer kjent. Administrasjonen har ved flere anledninger blitt invitert til kontrollutvalget for å orientere om forskjellige virksomhetsområder i kommunen.

Kontrollutvalget ønsker å være synlig og ha god kontakt med kommunens ledelse. Rådmannen og representanter for rådmannen har deltatt på flere av utvalgets møter, noe kontrollutvalget oppfatter som en styrke i sitt arbeid.

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold utvalget er pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommuneloven § 77 og forskrift om kontrollutvalg. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

Kontrollutvalget kan etter anmodning fra kommunestyret, etter innspill fra innbyggere eller på eget initiativ ta opp forhold ved kommunens virksomhet, som kan knyttes til utvalgets tilsynsarbeid. Kontrollutvalget er også opptatt av hvordan kommunen følger opp rapporter fra andre tilsyn.

I det følgende har vi trukket frem noen av sakene som har vært behandlet i løpet av året 2017. Regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroller er trukket ut som egne kapitler henholdsvis kapittel 9, 10 og 11.

Saker som behandles i hvert møte:

- Godkjenning av møteinnkalling
- Godkjenning av protokoll fra sist møte
- Orientering fra revisjonen i møte
- Referatsaker i møte
- Eventuelt i møte

Saker kontrollutvalget har behandlet:

- Orientering om arbeidsmiljø ved teknisk avdeling – Oppfølging (sak 1/17)
- Årsmelding 2016 for kontrollutvalget i Åmli kommune (sak 2/17)
- Revisors egenvurdering av uavhengighet (sak 3/17)
- Orientering vedr. kommunens praksis knyttet til kjøp av tjenester til ressurskrevende brukere (sak 7/17 og 15/17)
- Årsregnskap og årsmelding 2016 for Åmli kommune - Kontrollutvalgets uttalelse (sak 8/17)
- Årsrapport og årsregnskap 2016 fra kemneren i Østregionen, Aust-Agder – Åmli (sak 9/17)
- Rapport forvaltningsrevisjon: Barneverntjenesten Øst i Agder – Åmli (sak 10/17 og 31/17)
- Orientering - Felles statlig tilsynskalender for 2017 (sak 11/17)
- Sivilombudsmannens vurdering av en tilsettingsprosess i Åmli kommune (sak 16/17 og 27/17)
- Orientering om informasjonssikkerhet og beredskap Åmli kommune (sak 20/17)
- Åmli kommunes rutiner og retningslinjer for varsling (sak 21/17)
- Budsjett for kontroll og tilsyn 2018 - Åmli kommune (sak 22/17)
- Overordnet revisjonsstrategi 2017 Åmli kommune (sak 23/17)
- Oppfølging - LEA prosjektet knyttet til drifts- og vedlikeholdsteamet (sak 28/17)
- Økonomisk situasjon pr. 2. tertial 2017 Åmli kommune (sak 29/17)
- Orientering - Rådmanns forslag til budsjett for 2018 og økonomiplan (sak 30/17)
- Møte- og arbeidsplan for 2018 (sak 32/17)

9. REGNSKAPSREVISJON

Revisjon av årsregnskapet er en helt sentral del av kommunens egenkontroll. Revisor skal gi trygghet for at en kan stole på informasjonen kommunen gir om sin økonomi. Dette er en viktig oppgave. Revisor er en uavhengig og objektiv tredjeperson som gjennom sine kontroller kan avdekke og forebygge feil og mangler i den økonomiske rapporteringen. Revisor vil i tillegg veilede kommunen for å bidra til å forebygge og avdekke feil og misligheter.

Kontrollutvalget skal påse at kommunen blir revidert på en betryggende måte. Utvalget er derfor avhengig av at revisor gir tilstrekkelig rapportering om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalget og

revisor har en god dialog og god forståelse av sine oppgaver, er viktige forutsetninger for å være trygg på at revisjonsarbeidet blir forsvarlig utført.

Kontrollutvalget registrerer at revisors arbeid med å utføre regnskapsrevisjon de siste årene er blitt mer omfattende, spesielt knyttet til de mange attestasjonsoppgaver (særattestasjoner) som utføres på vegne av staten og andre offentlige organer. I tillegg til avgitte beretninger og uttalelser mottar kontrollutvalget jevnlig i møter informasjon om utført regnskapsrevisjon. Kontrollutvalget har ved flere anledninger gitt uttrykk for at det gjøres mye godt arbeid innenfor området regnskapsrevisjon og at de er fornøyd med måten revisjonen løser oppdraget på.

10. FORVALTNINGSREVISJON

Forvaltningsrevisjon er et verktøy som kommunestyret og kontrollutvalget skal bruke for å sikre at kommunen drives på en måte som ivaretar innbyggernes behov og rettigheter best mulig. Forvaltningsrevisjon er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget. Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om kommunen etterlever regelverk, når fastsatte mål, og om ressursene forvaltes på en effektiv måte.

Kontrollutvalget har vært delaktig i valg av tema og utforming av problemstillinger basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, innenfor de rammer som er gitt av kommunestyret. Kontrollutvalget er delegert myndighet til å bestemme hvordan avsatte ressurser til forvaltningsrevisjon skal benyttes, og revisjonen har gjennomført forvaltningsrevisjonen i henhold til faglige krav i løpet av valgperioden.

Selv om det er spesifikke krav til gjennomføring av en forvaltningsrevisjon, er det viktig at kontrollutvalget involverer seg i valg av problemstillinger, avgrensninger og tilnærming. Forvaltningsrevisjon gir kontrollutvalget muligheten til å gå i dybden i ulike saksforhold, innen ethvert virksomhetsområde i kommunen. Forvaltningsrevisjon vil derfor kunne ha høy nytteverdi, både i utvalgets kontrollvirksomhet, og i kommunens internkontroll og forbedringsarbeid.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtas av kommunestyret selv, men kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planperioden.

Kontrollutvalget behandlet i møte 18.04.16 sak nr. 12/16 overordnet analyse/plan for forvaltningsrevisjon for Åmli kommune for perioden 2016-2019 utarbeidet av Aust-Agder Revisjon IKS. Planen er godkjent av kommunestyret i møte 26.05.16 RS 34/2016. Områder som prioriteres i plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019:

1. Barnevern

- Risikovurdering: En ny organisering i forma av et interkommunalt samarbeid mellom fem kommuner skaper usikkerhet omkring ressursbruk, organisering og ledelse. Det er også usikkert hvordan ny organisering gir utslag i tjenestetilbudet. Eventuelt todelt forvaltningsrevisjon. En i første og en siste del av fireårsperioden.

- Del 1: Fokus på ressurser, organisering og styring
- Del 2: Fokus på tjenesteytelsen i enheten

2. NAV- Sosialtjenesten

- Risikovurdering: Høye utgifter til sosialtjeneste og høy andel personer med sosialstønad. utfordringer i forhold til bemanning og opprettholdelse av et tilstrekkelig tjenestetilbud.

Åmli kommune har en ramme på inntil 2 prosjekter i valgperioden, noe avhengig av omfanget på de ulike prosjektene. Planen ble oversendt kommunestyret for godkjenning. Kommunestyret har senere behandlet planen.

Kontrollutvalget har i 2017 behandlet forvaltningsrevisjonsrapport «Barnevernet i østre Agder» i henhold til RSK 001 (standard for forvaltningsrevisjon). I tillegg har kontrollutvalget har fulgt opp og behandlet rådmanns tilbakemelding av rapporten.

Forvaltningsrevisjonsrapport – «Barnevernet i østre Agder»

Formålet var å vurdere hvorvidt barnevernsamarbeidet er etablert og organisert på en formålstjenlig måte, etter de intensjoner og føringer som lå til grunn for de respektive deltakerkommunene både før, under og etter inngåelse av samarbeidet.

Revisjonen har kommet frem til følgende problemstillinger:

Er barnevernsamarbeidet i Østre Agder etablert og organisert på en formålstjenlig måte, i henhold til de føringer, intensjoner og forventninger som ligger til grunn for etableringen av det interkommunale barnevernsamarbeidet?

- Underproblemstilling 1:

Hvordan har barnevernsamarbeidet etablert rutiner for kostnadsfordeling mellom samarbeidskommunene? Og videre; er konsekvensen av fordelingen i tråd med avtalen og andre føringer, intensjoner og forventninger?

- Underproblemstilling 2:

Er barnevernsamarbeidet etablert i tråd med avtalen og andre føringer, intensjoner og forventninger, når det gjelder organisering av ressurser, oppdrag, styring og ansvar?

- Underproblemstilling 3:

Hvordan har man sikret brukernes rettigheter i forbindelse med etableringsfasen av barneverntjenesten?

Hovedfunnene og konklusjonen i rapporten peker på følgende:

Revisjonen finner at selve sammenslåingen av barneverntjenestene i de fem samarbeidskommunene har vært vellykket i form av at de har endt opp med en styrket og mer robust barneverntjeneste. Samtidig har revisjonen konkludert med at det har vært en del strukturelle utfordringer og uklarheter, som nå bør ryddes opp i. Det er avdekket utfordringer

knyttet til Gjerstad kommunes sårbarhet ved administrative støttefunksjoner. Videre er det avdekket at økonomimodellen for samarbeidet ikke har tatt høyde for verken belastningen barneverntjenesten påfører Gjerstad sine administrative funksjoner, eller det økte behovet for administrativ og økonomisk kapasitet og kompetanse innad i barneverntjenesten som følge av en langt større enhet enn det som var tilfelle i hver enkelt kommune tidligere. Gjerstad kommune har som følge av disse utfordringene ikke overholdt samarbeidsavtalens bestemmelser knyttet til fakturering.

I tråd med samarbeidsavtalen ble det opprettet en styringsgruppe helt fra starten av samarbeidet, som bestod av rådmennene i alle kommunene, sammen med barnevernlederen. Etter et halvt års drift trakk denne gruppen seg tilbake, parallelt med at det ble igangsatt et samarbeidsutvalg av mer faglig art. Samarbeidsavtalens punkt om styringsgruppe er dermed ikke fulgt opp etter første halvår 2016, og det er usikkerhet omkring samarbeidsutvalgets sammensetning, oppgaver og myndighet.

Revisjonen har avdekket at det er et vesentlig forbedringspotensial innen kommunikasjon og rapportering mellom barneverntjenesten og de enkelte kommunene i samarbeidet. Videre påpeker revisjonen at det ikke er felles forståelse omkring ansvarsfordelingen knyttet til samarbeidsavtalens bestemmelser om internkontroll. De har også avdekket mangelfull kompetanse internt i barneverntjenesten om internkontroll. I lovverket knyttet til barneverntjenester er vel fungerende internkontroll lagt stor vekt på.

11. SELSKAPSKONTROLL

Selskapskontroll er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget og er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges demokratisk styring og kontroll.

Kontrollutvalget har i 2017 ikke behandlet noen nye selskapskontroller.

Plan for selskapskontroll for inneværende valgperiode ble lagt frem for kontrollutvalget i møte 27.09.16 sak nr. 22/16. Planen ble senere godkjent av kommunestyret i møte 27.10.16 RS 70/2016. Kontrollutvalget har fullmakt til å prioritere hvilke selskaper som skal kontrolleres. I planen ligger følgende selskaper til prioritering:

1. Konesjonskraft IKS (Vesentlighet: middels/høy)
2. Åmli Næringsbygg AS (under forutsetning av at Aust-Agder Næringssselskap AS gir nødvendig innsyn)

12. KONKLUSJON OG AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Kontrollutvalgets årsmelding for 2017 legges med dette frem for kommunestyret til orientering. Ved å se årsplan og årsmelding for 2017 i sammenheng, kan kommunestyret se om de vedtatte oppgaver og målsettinger for kontrollutvalget er eller blir fulgt opp.

Åmli, 12. februar 2018

Tobias Wessel-Hansen Tangen (sign.)
Leder

Alexander Etsy Jensen (sign.)
Sekretær